

THUYẾT MINH VỀ MỘT DANH LAM THẮNG CẢNH

Bài tập

1. Để viết được bài văn thuyết minh về một danh lam thắng cảnh, điều quan trọng nhất là gì ?

2. **Bài tập 1**, trang 35, SGK.

3. Đọc bài *Đền Phù Đổng* sau và cho nhận xét về cách viết phần Mở bài, Thân bài và Kết bài có những ưu điểm gì.

ĐỀN PHÙ ĐỔNG

Đền Phù Đổng thuộc xã Phù Đổng, huyện Gia Lâm, ngoại thành Hà Nội. Từ trung tâm Hà Nội qua cầu Chương Dương theo quốc lộ 1A tới Cầu Đuống, vượt cầu sang bên kia sông rồi rẽ phải đi thêm 5 km đến xã Phù Đổng, huyện Gia Lâm. Nơi đây có đền Phù Đổng.

Phù Đổng là quê hương của Thánh Gióng, vị thánh mới chỉ ba tuổi đã vươn mình lớn dậy, đánh đuổi giặc Ân, bảo vệ quê hương, đất nước. Nhà thơ tài danh ở thế kỉ XIX, Cao Bá Quát đã tóm tắt thần tình sự nghiệp và giá trị của hiện tượng Thánh Gióng qua tứ thơ độc đáo, có tầm khái quát lớn về bản lĩnh của người anh hùng dân tộc :

*Phá tặc đăn hiêm tam tuế vãn
Đằng vân do hận cứu trùng đê.*

Nghĩa : *Đánh giặc lên ba hiêm vãn muộn
Lên mây, tầng chín hận chưa cao.*

Đền Phù Đổng được vua Lí Thái Tổ cho lập từ khi dời đô ra Thăng Long (năm 1010) và được trùng tu, sửa chữa nhiều lần. Ngôi đền hiện nay gồm : bái đường, hậu cung, nhà thủy đình mùa rớt nước ở ao trước đền, dựng từ thế kỉ thứ XIX. Trong đền, tượng Thánh Gióng khá lớn ngồi giữa, hai bên là tượng các quan hầu. Giá trị lớn nhất là đôi rồng đá cách điệu đặt ở bậc thềm, đôi sư tử đá tạc vào thế kỉ XIX, cổ nai chạm trổ rất đẹp, tám bia đá khắc năm 1660 và đôi chوé sứ.

Ngoài đền thờ Thánh Gióng, Phù Đổng còn có các di tích đền Hạ – nơi thờ mẹ Thánh Gióng, miếu Ban nơi Gióng chào đời, Cố Viên nơi mẹ Gióng đến hái rau rồi ướm chân mình vào chân người khổng lồ, Giá Ngự và mộ Trần Đô Thống – vị tướng tiên phong trong đoàn quân phá giặc Ân, chùa Kiến Sơ, nơi Lí Công Uẩn

được Thánh Gióng chúc mừng bằng bài thơ hiện lên thân cây, khi người đến thăm chùa.

Hằng năm, tại đền Gióng, cứ vào ngày 9 tháng 4 âm lịch dân làng Phù Đổng lại mở hội diễn lại sự tích Thánh Gióng đánh giặc Ân.

(Theo Di tích danh thắng Hà Nội và vùng phụ cận)

4. Nên trình bày bài văn thuyết minh về một danh lam thắng cảnh theo thứ tự như thế nào ?

Gợi ý làm bài

1. Để làm tốt bài văn thuyết minh về một danh lam, thắng cảnh điều quan trọng nhất là phải biết và có kiến thức về danh lam thắng cảnh ấy. Tốt nhất là đến xem, quan sát tận nơi, ngoài ra còn cần phải tham khảo các tài liệu viết về nơi ấy (qua sách báo, in-tơ-nét,...) để biết lịch sử hình thành của nó như thế nào. Như thế người làm văn phải có chuẩn bị.

2. Tài liệu về hồ Hoàn Kiếm rất nhiều, cách giới thiệu khác nhau, khi thuyết minh phải biết chọn các nội dung tiêu biểu. Về lịch sử, đó là bốn giai đoạn hình thành thắng cảnh. Trước Lê Lợi chỉ có hồ Lục Thủy. Với sự tích trả gươm có hồ Hoàn Kiếm. Đầu thế kỉ XIX có đền Ngọc Sơn, cuối thế kỉ XIX có Tháp Rùa. Về không gian, Hồ Gươm nằm ở trung tâm Hà Nội, nơi tụ họp của người dân Thủ đô trong các dịp lễ hội.

Tham khảo bài sau đây để có thể viết một bài thuyết minh sinh động, gợi cảm mà vẫn không thiếu tri thức khách quan, chính xác, bởi vì hồ Hoàn Kiếm còn là một cảnh đẹp của Thủ đô Hà Nội.

HỒ HOÀN KIẾM

Đẹp như một lăng hoa giữa lòng thành phố, hồ Hoàn Kiếm được bao quanh bởi các đường phố Đinh Tiên Hoàng, Lê Thái Tổ, Hàng Khay dài khoảng 1800 m. Mặt nước là tấm gương lớn soi bóng la đà những cây cổ thụ, những rặng liễu thướt tha tóc rủ, những mái đền, chùa cổ kính, tháp cũ rêu phong, các toà nhà mới cao tầng vươn lên trời xanh.

Nước hồ xanh ngắt quanh năm nên xưa hồ có tên là hồ Lục Thủy. Truyền thuyết kể rằng : Khi Lê Lợi khởi nghĩa ở Lam Sơn có tìm được lưỡi kiếm báu. Kiếm theo ông suốt 10 năm dài chống quân Minh xâm lược (thế kỉ XV). Sau khi giành lại được thành Thăng Long, vua Lê có một buổi dạo thuyền chơi trên hồ, gặp rùa vàng nổi lên mặt nước. Vua rút kiếm chỉ cho quân sĩ thấy, thì con rùa đã nhảy lên đớp lấy thanh kiếm rồi lặn mất tăm. Vua cho là điềm lành, đất nước có giặc, rùa thần cho mượn kiếm, nay đã thanh bình nên lấy lại. Bởi vậy đặt tên là hồ Hoàn Kiếm (trả gươm), gọi tắt là Hồ Gươm.

Rùa là một trong bốn vật linh (Long, Li, Quy, Phượng) trong tâm thức văn hoá dân gian. Giống rùa quý này vẫn còn sinh sống trong lòng hồ, hằng năm có đôi lần nhô lên mặt nước, thật hạnh phúc cho du khách nào nhìn thấy rùa nổi lên mặt hồ.

Trong mặt hồ có hai đảo nổi. Đảo lớn là đảo Ngọc ở phía bắc hồ, gần bờ đông, có cây cầu Thê Húc sắc đỏ uốn cong nối ra đảo. Đảo Rùa nhỏ hơn, trên có ngọn tháp cổ ở phía nam hồ, giữa bốn bề long lanh bóng nước.

Hồ Hoàn Kiếm là nơi hội tụ, điểm hẹn của du khách bốn mùa. Mùa xuân đậm đà lễ hội truyền thống và rực rỡ sắc hoa đào. Mùa hạ ulla ra từng cơn gió lồng lộng, quạt đi cái oi bức của phố phường râm ran tiếng ve. Mùa thu với màn sương huyền ảo, dáng liễu mơ hồ như thực, như hư đã làm say đắm bao nhà nhiếp ảnh tài hoa. Mùa đông, đi giữa những cơn mưa lá vàng, chân nhẹ bước lên thảm lá vừa rụng, xuýt xoa với cái rét vùng Đông Nam Á và những giọt mưa phùn lất phất bay.

Mùa nào tình nấy, Hồ Gươm mãi mãi là dấu ấn vẻ vang thời giữ nước và khát vọng hoà bình của tổ tiên ta xưa.

(Theo Di tích danh thắng Hà Nội và vùng phụ cận)

3. Chú ý, mở bài giới thiệu địa điểm của di tích rất chính xác, cụ thể. Thân bài giới thiệu vị thần được thờ trong đền. Tiếp đến giới thiệu thời điểm đền được xây dựng, hiện vật có trong đền, cuối cùng là di tích xung quanh đền. Kết bài nói về lễ hội. Em hãy ghi lại dàn ý và rút ra bài học khi viết bài văn thuyết minh về một di tích lịch sử. Đặc biệt cần lưu ý, năm 2010 Hội Gióng được Tổ chức Văn hoá, Giáo dục và Khoa học Liên hợp quốc (UNESCO) công nhận là Di sản văn hoá phi vật thể của nhân loại.

4. Bởi vì các danh lam thắng cảnh đều có lịch sử lâu đời, cho nên khi làm bài văn thuyết minh về một danh lam thắng cảnh cần lưu ý thứ tự thời gian của lịch sử.

Thống cảnh, di tích bắt đầu có từ thời nào, trải qua các thời nào. Tiếp theo, chú ý giới thiệu theo thứ tự không gian cho người đọc thấy được vị trí trung tâm và phong cảnh xa gần xung quanh.